

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 6 września 2012 r. (*)

Odwołania – Skarga o stwierdzenie nieważności – Niedopuszczalność skargi – Reprezentacja przed sądami Unii – Adwokat – Niezależność

W sprawach połączonych C-422/11 P i C-423/11 P

mających za przedmiot odwołania w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 5 sierpnia 2011 r.,

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, z siedzibą w Warszawie (Polska), reprezentowany przez D. Dziedzic-Chojnacką i D. Pawłowską, radców prawnych,

Rzeczpospolita Polska, reprezentowana przez M. Szpunara, A. Kraińską i D. Lutostańską, działających w charakterze pełnomocników,

wnoszący odwołanie,

w których drugą stroną jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez G. Brauna i A. Stobiecką-Kuik, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, K. Schiemann (sprawozdawca) i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 czerwca 2012 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (zwany dalej „Prezesem UKE”) i Rzeczpospolita Polska żądają w odwołaniach uchylenia postanowienia Sądu Unii Europejskiej z dnia 23 maja 2011 r. w sprawie T-226/10 Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2467 (zwanego dalej „zaskarżonym postanowieniem”), w którym Sąd odrzucił jako niedopuszczalną wniesioną przez Prezesa UKE skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2010) 1234 z dnia 3 marca 2010 r. wydanej na podstawie art. 7 ust. 4 dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywy ramowej) (Dz.U. L 108, s. 33).

Ramy prawne

Prawo Unii

2 Zgodnie z brzmieniem art. 19 akapity pierwszy, trzeci i czwarty statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mającego, zgodnie z art. 53 tego statutu, zastosowanie do Sądu:

„Państwa członkowskie i instytucje Unii reprezentuje przed Trybunałem Sprawiedliwości pełnomocnik, ustanawiany dla każdej sprawy; pełnomocnika może wspomagać doradca albo adwokat lub radca prawny. [...]

[...]

Inne strony muszą być reprezentowane przez adwokatów lub radców prawnych.

Jedynie adwokat lub radca prawny uprawniony do występowania przed sądem państwa członkowskiego lub innego państwa, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może reprezentować lub wspomagać stronę przed Trybunałem”.

3 Polska wersja art. 19 tego statutu posługuje się terminem „adwokat lub radca prawny”, podczas gdy w innych wersjach językowych stosowany jest jedynie termin „adwokat”.

4 Zgodnie z art. 113 regulaminu postępowania przed Sądem:

„Sąd może w każdym czasie, po wysłuchaniu stron, stwierdzić z urzędu, że skarga jest niedopuszczalna ze względu na bezwzględne przeszkody procesowe, albo stwierdzić, iż skarga stała się bezprzedmiotowa i że nie ma potrzeby jej rozpatrywania [...]”.

Prawo polskie

5 Obok zawodu adwokata w polskim systemie prawnym istnieje zawód radcy prawnego. Radcowie prawni mogą zwracać się o wpisanie na listę w okręgowej izbie radców prawnych, a po wpisaniu ich na tę listę są oni należycie uprawnieni do reprezentowania swych klientów lub pracodawców przed polskimi sądami.

6 Samorząd zawodowy radców prawnych został utworzony w zastosowaniu art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zawód radcy prawnego jest regulowany ustawą z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, a wykonujące ten zawód osoby są związane Kodeksem etyki radcy prawnego. Oba te akty zawierają szereg przepisów określających w szczególności sposób zasady świadczenia przez radców prawnych usług pomocy prawnej i mają na celu zapewnienie wykonywania przez nich tego zawodu w sposób niezależny, bez względu na to, czy pozostają oni w stosunku pracy wobec strony, której świadczą pomoc prawną.

7 Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. nr 171, poz. 1800), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych niniejszego sporu, Prezes UKE wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Komunikacji Elektronicznej (zwanego dalej „UKE”).

8 Zgodnie z art. 25 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. nr 227, poz. 1505), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych niniejszego sporu, to nie Prezes UKE, lecz jego dyrektor generalny zapewnia funkcjonowanie i ciągłość pracy tego urzędu, warunki jego działania, a także organizację jego pracy. Również zadaniem dyrektora generalnego, a nie Prezesa UKE, jest zarządzanie osobami zatrudnionymi w tym urzędzie oraz wykonywanie wobec nich czynności z zakresu prawa pracy.

Skarga do Sądu i zaskarżone postanowienie

9 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 14 maja 2010 r. Prezes UKE wniósł skargę o stwierdzenie nieważności decyzji, o której mowa w pkt 1 niniejszego wyroku.

10 Pismo to wniosły do Sądu H. Gruszecka i D. Pawłowska, radcowie prawni.

11 W ramach środków organizacji postępowania Sąd zwrócił się do Prezesa UKE o wyjaśnienie, czy radcowie prawni, którzy w jego imieniu podpisali skargę, w chwili wniesienia skargi byli z nim związani stosunkiem pracy.

12 W odpowiedzi na to pytanie Prezes UKE wskazał, że H. Gruszecka i D. Pawłowska są związane stosunkiem pracy nie z nim, lecz z UKE. Ponadto wskazał on, po pierwsze, że zgodnie z polskimi przepisami to dyrektor generalny UKE – a nie jego prezes – jest upoważniony do dokonywania czynności związanych z nawiązaniem, trwaniem i ustaniem stosunku pracy radców prawnych; po drugie, że ich stanowiska są umieszczone w grupie stanowisk samodzielnych podległych bezpośrednio dyrektorowi generalnemu UKE; i po trzecie, że w zastosowaniu polskich przepisów radca prawny wykonujący zawód w ramach stosunku pracy zajmuje samodzielne stanowisko podległe bezpośrednio kierownikowi jednostki organizacyjnej.

13 Sąd zbadał zatem dopuszczalność skargi w świetle zawartych w statucie Trybunału przepisów określających warunki reprezentacji przed nim stron i w pkt 16–23 zaskarżonego postanowienia orzekł, co następuje:

„16 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem [...], a w szczególności z użycia pojęcia »reprezentowane« w art. 19 akapit trzeci statutu Trybunału Sprawiedliwości, wynika, że aby wnieść skargę do Sądu, »strona« w rozumieniu tego artykułu nie może działać sama, lecz musi [skorzystać] z usług osoby trzeciej, uprawnionej do występowania przed sądem państwa członkowskiego lub państwa, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) (zob. postanowienie Sądu z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie T-94/07 EREF przeciwko Komisji, niepublikowane w Zbiorze, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo).

17 Wymóg zwrócenia się do osoby trzeciej odpowiada tej koncepcji roli adwokata czy radcy prawnego, zgodnie z którą postrzegany on jest jako współpracownik wymiaru sprawiedliwości, którego zadanie polega na zapewnianiu, przy zachowaniu całkowitej niezależności i w nadrzędnym interesie wymiaru sprawiedliwości, obsługi prawnej, której potrzebuje klient. Koncepcja ta jest zgodna z tradycjami prawnymi wspólnymi [dla państw

członkowskich] i widoczna jest również w porządku prawnym Unii Europejskiej, co wyraźnie wynika z art. 19 statutu Trybunału Sprawiedliwości (ww. [...] postanowienie z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie EREF przeciwko Komisji, pkt 15).

18 W niniejszym przypadku należy przede wszystkim przypomnieć, iż powoływanie się przez stronę skarżącą na wynikający z przepisów ustawy o radcach prawnych wymóg niezależności nie może samo w sobie wystarczyć do wykazania tego, że H. Gruszecka oraz D. Pawłowska były uprawnione do reprezentowania jej przed Sądem. Pojęcie tej niezależności zostało bowiem określone nie tylko w sposób pozytywny, w odniesieniu do dyscypliny zawodowej, lecz również w sposób negatywny, czyli poprzez brak stosunku pracy (zob. podobnie [...] wyrok [z dnia 14 września 2010 r.] w sprawie [C-550/07 P] Akzo Nobel Chemicals i Akros Chemicals przeciwko Komisji i in., Zb.Orz. s. I-8301, pkt 44, 45; [...] postanowienie z dnia 29 września 2010 r. w sprawach połączonych [C-74/10 P i C-75/10 P] EREF przeciwko Komisji, pkt 53).

19 Następnie należy stwierdzić, że strona skarżąca przyznaje, iż H. Gruszecką oraz D. Pawłowską łączy z UKE stosunek pracy. Wskazuje ona w tym względzie, że dyrektor generalny UKE »decyduje o [ich] zatrudnieniu, warunkach pracy i rozwiązaniu z [nimi] stosunku pracy«.

20 Wreszcie strona skarżąca stoi na stanowisku, że zadaniem UKE jest obsługa Prezesa UKE w zakresie wykonywania przez niego powierzonych mu w ustawie zadań.

21 Wobec tego, zakładając nawet, że można wprowadzić wyraźne rozróżnienie między Prezesem UKE a UKE, a także, że strony skarżącej nie łączy formalnie z jej radcami prawnymi stosunek pracy, nie ulega wątpliwości, że wymogi określone w ww. w pkt 16 i 17 orzecznictwie nie zostały w niniejszym przypadku spełnione. Istnienie związku zależności w ramach UKE – choćby wobec jego dyrektora generalnego – podczas gdy wyłącznym zadaniem tego urzędu jest obsługa strony skarżącej, skutkuje bowiem stopniem niezależności mniejszym niż ten, z jakiego korzysta radca prawny lub adwokat prowadzący działalność w ramach niezależnej od swego klienta kancelarii.

22 Bez wpływu na ten wniosek pozostają dokonane przez stronę skarżącą odesłania do polskiej ustawy o radcach prawnych. Jak bowiem zostało podkreślone w pkt 18 powyżej, sam fakt istnienia dyscypliny zawodowej nie wystarcza do wykazania tego, że spełniony został wymóg niezależności. Ponadto, zgodnie z orzecznictwem, wykładni przepisów regulujących kwestię reprezentacji przed Sądem stron nieuprzywilejowanych należy dokonywać w miarę możliwości w sposób autonomiczny, bez powoływania się na prawo krajowe (ww. [...] postanowienie z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie EREF przeciwko Komisji, pkt 16).

23 Z powyższego wynika, że stosunek pracy łączący H. Gruszecką i D. Pawłowską z UKE wyklucza reprezentowanie przez nie strony skarżącej przed Sądem”.

14 Uwzględnivszy powyższe, Sąd wyciągnął wniosek, że skarga wszczynająca postępowanie w sprawie, ze względu na to, iż została podpisana jedynie przez H. Gruszecką i D. Pawłowską, nie została wniesiona zgodnie z art. 19 akapity trzeci i czwarty oraz art. 21 akapit pierwszy statutu Trybunału, a także z art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Sądem, i że jest ona zatem niedopuszczalna.

Żądania stron i postępowanie przed Trybunałem

15 Prezes UKE wnosi do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd oraz
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

16 Rzeczpospolita Polska wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

17 Komisja wnosi do Trybunału o:

- oddalenie odwołań oraz
- obciążenie wnoszących odwołania kosztami postępowania.

18 Na mocy postanowienia Prezesa Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r. sprawy C-422/11 P i C-423/11 P zostały połączone dla celów procedury ustnej, jak również wydania wyroku.

19 Postanowieniami z dnia 16 kwietnia 2012 r. Prezes Trybunału oddalił złożone w sekretariacie Trybunału przez Krajową Izbę Radców Prawnych i Association européenne des juristes d'entreprise (Europejskie Stowarzyszenie Prawników Przedsiębiorstw) w dniu 29 listopada 2011 r., a przez Law Society of England and Wales (towarzystwo prawnicze Anglii i Walii) w dniu 2 grudnia 2011 r. wnioski o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenientów popierających żądania Prezesa UKE i Rzeczypospolitej Polskiej.

W przedmiocie odwołań

20 W braku konieczności uprzedniego badania dopuszczalności wniesionego przez Prezesa UKE odwołania w świetle art. 19 statutu Trybunału, a to ze względu na to, że dotycząca dopuszczalności kwestia prawna stanowi właśnie przedmiot tego odwołania, wskazać należy, że Prezes UKE opiera swe odwołanie na pięciu zarzutach, z których pierwszy, drugi, czwarty i piąty odpowiadają dwóm częściom zarzutu pierwszego oraz drugiemu i trzeciemu z zarzutów podniesionych przez Rzeczpospolitą Polską.

W przedmiocie zarzutu pierwszego Prezesa UKE i części pierwszej zarzutu pierwszego Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczących błędnej wykładni art. 19 statutu Trybunału

21 Wnoszący odwołanie zarzucają Sądowi, że dokonał on błędnej wykładni art. 19 statutu Trybunału, uznając, iż zgodnie z tym przepisem reprezentujący stronę przed sądami Unii prawnik musi być niezależny od tej strony w stopniu większym niż radcowie prawni, którzy w niniejszym wypadku wnieśli skargę do Sądu.

22 Podnoszą oni w tym względzie, że owi radcowie prawni byli związani stosunkiem pracy z UKE, a nie z jego prezesem. Ponadto w ramach UKE pozostawali oni w stosunku zależności wobec jego dyrektora generalnego, który jest jedyną osobą odpowiedzialną za funkcjonowanie tego urzędu, a w szczególności – za zarządzanie zatrudnionym personelem. Istniejące ramy prawne regulujące wykonywanie zawodu radcy prawnego zapewniają w każdym razie całkowitą niezależność wykonywanej przez nich pracy prawniczej, nawet wobec ich pracodawcy.

23 W tym względzie należy przypomnieć, jak słusznie uznał Sąd w pkt 17 zaskarżonego postanowienia, że zgodnie z istniejącą w porządku prawnym Unii i wywodzącą się ze wspólnych państw członkowskich tradycją prawną koncepcją roli adwokata, na której opiera się art. 19 statutu Trybunału, adwokat jest współpracownikiem wymiaru sprawiedliwości, którego zadanie polega na zapewnianiu, przy zachowaniu całkowitej niezależności i w nadrzędnym interesie wymiaru sprawiedliwości, obsługi prawnej, której potrzebuje klient (zob. podobnie wyrok z dnia 18 maja 1982 r. w sprawie 155/79 AM & S Europe przeciwko Komisji, Rec. s. 1575, pkt 24; ww. wyrok w sprawie Akzo Nobel Chemicals i Akros Chemicals przeciwko Komisji, pkt 42; ww. postanowienie z dnia 29 września 2010 r. w sprawach połączonych EREF przeciwko Komisji, pkt 52).

24 Ten zaś wymóg niezależności adwokata czy radcy prawnego związany jest z brakiem istnienia pomiędzy nim a jego klientem jakiegokolwiek stosunku pracy (zob. ww. postanowienie z dnia 29 września 2010 r. w sprawach połączonych EREF przeciwko Komisji,

pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo). Jak bowiem słusznie rozstrzygnął Sąd w pkt 18 zaskarżonego postanowienia, pojęcie niezależności adwokata czy radcy prawnego zostało określone nie tylko w sposób pozytywny, czyli w odniesieniu do dyscypliny zawodowej, lecz również w sposób negatywny, czyli poprzez brak stosunku pracy (ww. wyrok w sprawie Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals przeciwko Komisji, pkt 45).

25 Rozumowanie to znajduje również zastosowanie w sytuacji takiej jak sytuacja radców prawnych w niniejszym sporze, gdy są oni zatrudnieni przez jednostkę organizacyjną powiązaną z reprezentowaną przez nich stroną. Istnienie stosunku pracy między tymi radcami prawnymi a UKE, nawet jeśli urząd ów jest formalnie oddzielony od Prezesa UKE, może bowiem mieć wpływ na ich niezależność ze względu na to, że interesy UKE pokrywają się w znacznym stopniu z interesami jego prezesa. Istnieje bowiem ryzyko, że środowisko zawodowe tych radców wywiera, przynajmniej w pewnym stopniu, wpływ na wyrażaną przez nich opinię prawną.

26 Ponadto ze względów przypomnianych w pkt 24 niniejszego wyroku argumenty, za pomocą których wnoszący odwołanie chcą wykazać, że adwokat czy radca prawny zatrudniony przez reprezentowanego przezeń klienta jest niezależny od niego w takim samym stopniu jak adwokat czy radca prawny prowadzący niezależną działalność, są w niniejszym wypadku pozbawione znaczenia.

27 Należy wreszcie oddalić podniesioną przez Rzeczpospolitą Polską argumentację dotyczącą rzekomych utrudnień natury praktycznej, jakie pociąga za sobą konieczność skorzystania z usług prawnika zewnętrznego. Na takie dodatkowe koszty narażone są nie tylko organy publiczne takie jak UKE, lecz również osoby prywatne, które również muszą korzystać z prawnika zewnętrznego. W żaden zresztą sposób nie zostało dowiedzione, że problemy związane z dostępem do będących w posiadaniu organów publicznych informacji niejawnych czy też związane z przepisami prawa zamówień publicznych stanowią istotną przeszkodę w reprezentowaniu organów publicznych przed sądami Unii.

28 Uwzględniając powyższe, należy oddalić jako bezzasadne pierwszy zarzut odwołania Prezesa UKE oraz część pierwszą pierwszego z zarzutów podniesionych przez Rzeczpospolitą Polską na poparcie jej odwołania.

W przedmiocie zarzutu drugiego Prezesa UKE oraz części drugiej zarzutu pierwszego Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczących braku poszanowania odmienności i niezależności zawodu radcy prawnego w Polsce

29 Wnoszący odwołanie podnoszą, że art. 19 akapit czwarty statutu Trybunału odsyła do prawa krajowego i że wbrew temu, co sugeruje Sąd w pkt 22 zaskarżonego postanowienia,

nie można interpretować tego statutu w całkowitym oderwaniu od ustawodawstwa krajowego. To właśnie prawo krajowe, a w przedmiotowej sprawie prawo polskie, określa prawo adwokatów i radców prawnych do występowania przed sądami krajowymi, a zatem – przed sądami Unii.

30 Prezes UKE powołuje się na orzecznictwo, zgodnie z którym w braku szczególnych norm unijnych w danej dziedzinie każde państwo członkowskie zachowuje co do zasady swobodę w organizowaniu wykonywania zawodu adwokata czy też radcy prawnego na swoim terytorium, a reguły dotyczące tych zawodów mogą z tego względu znacznie się różnić w poszczególnych państwach członkowskich.

31 Wnoszący odwołanie podnoszą w tym kontekście, że przepisy prawa wtórnego Unii w dziedzinie uznawania kwalifikacji zawodowych adwokatów czy radców prawnych nie różnicują w najmniejszym stopniu ich prawa do reprezentowania klienta w postępowaniu sądowym w zależności od istnienia bądź braku stosunku pracy między adwokatem czy radcą prawnym a stroną, na rzecz której działają. Przepisy te pozostawiają państwom członkowskim jedynie możliwość wprowadzenia takiego rozróżnienia, jeśli przepisy krajowe danego państwa zabraniają prawnikom pozostającym w stosunku pracy reprezentowania pracodawcy w postępowaniu przed sądem.

32 Skoro przepisy krajowe zapewniają adwokatowi czy radcy prawnemu niezależność jego statusu do tego stopnia, że ma on możliwość reprezentowania swego pracodawcy przed sądami krajowymi, zdaniem wnoszących odwołanie nic nie uzasadnia pozbawienia go prawa reprezentowania tego samego pracodawcy przed sądami Unii. Polskie przepisy prawa i zasady etyki zawodowej nie różnicują zaś w najmniejszym stopniu radców prawnych w zależności od istnienia bądź braku stosunku pracy między nimi a stroną, na rzecz której działają, i zapewniają w wystarczającym stopniu ich niezależność. Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzone w zaskarżonym postanowieniu rozróżnienie prowadzi do dyskryminacji jednej z form świadczenia usług doradztwa prawnego oraz korzystających z niej podmiotów.

33 W tym względzie należy na wstępie stwierdzić, że w art. 19 akapit czwarty statutu Trybunału, zgodnie z którym jedynie adwokat lub radca prawny uprawniony do występowania przed sądem państwa członkowskiego może reprezentować stronę przed Trybunałem, ustanowiony został warunek, którego spełnienie jest konieczne w wypadku adwokata czy radcy prawnego działającego przed sądami Unii w imieniu strony innej niż państwa członkowskie czy instytucje Unii. Warunku tego nie można jednak interpretować jako wystarczającego w tym sensie, że wszyscy adwokaci lub radcowie prawni uprawnieni do występowania przed sądem państwa członkowskiego automatycznie są uprawnieni do występowania przed sądami Unii.

34 Choć jak zostało podniesione w pkt 23 niniejszego wyroku, koncepcja roli adwokata czy radcy prawnego wywodzi się ze wspólnych państw członkowskim tradycji prawnych, to jest ona jednak w ramach sporów zawisłych przed sądami Unii stosowana obiektywnie, co oznacza konieczność jej zastosowania niezależnie od krajowych porządków prawnych.

35 Sąd w pkt 22 zaskarżonego postanowienia słusznie zatem rozstrzygnął, że wykładni przepisów regulujących kwestię reprezentacji przed sądami Unii stron nieuprzywilejowanych należy w miarę możliwości dokonywać w sposób autonomiczny, bez powoływania się na prawo krajowe.

36 Z tych samych powodów bez znaczenia jest w tym kontekście powołanie się przez Prezesa UKE na art. 67 ust. 1 TFUE celem podniesienia braku poszanowania różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich, a to z tego względu, że mający zastosowanie w niniejszym wypadku art. 19 statutu Trybunału normuje kwestię reprezentacji stron przed sądami Unii, a nie przed sądami krajowymi.

37 Należy zatem oddalić jako bezzasadne drugi zarzut odwołania Prezesa UKE oraz część drugą pierwszego z zarzutów podniesionych przez Rzeczpospolitą Polską na poparcie jej odwołania.

W przedmiocie zarzutu trzeciego Prezesa UKE, dotyczącego naruszenia zasad kompetencji powierzonych i pomocniczości

38 Prezes UKE podnosi naruszenie zasady kompetencji powierzonych wynikającej z art. 5 ust. 1 i 2 w związku z art. 4 ust. 1 TUE. Podnosi on, że ograniczając zakres stosowania art. 19 akapit trzeci statutu Trybunału do adwokatów lub radców prawnych, którzy nie są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, Sąd uzurpuje sobie przysługujące państwom członkowskim prawo do określenia tego, czy dana osoba jest adwokatem lub radcą prawnym, a zatem naruszył zasadę kompetencji powierzonych. Celem prawa Unii nie może być określanie warunków, jakie dana osoba powinna spełniać, aby wykonywać zawód adwokata czy też radcy prawnego.

39 Prezes UKE podnosi również, że Sąd w zaskarżonym postanowieniu naruszył zasadę pomocniczości ze względu na to, iż nie ma żadnego uzasadnienia dla twierdzenia, że niezależność adwokatów czy radców prawnych nie może być osiągnięta na poziomie krajowym.

40 W tym względzie wystarczy przypomnieć, że niniejsze odwołania nie dotyczą organizacji wykonywania zawodu adwokata czy radcy prawnego na terytorium państwa

członkowskiego, lecz reprezentowania strony przed sądami Unii, o czym mowa w statucie Trybunału. Wykładnia pojęcia adwokata czy radcy prawnego w kontekście art. 19 tego statutu pozostaje ostatecznie bez wpływu na kwestię reprezentacji stron przed sądami państwa członkowskiego i nie może zatem naruszać ani zasady kompetencji powierzonych, ani zasady pomocniczości.

41 Należy zatem oddalić jako bezzasadny trzeci z podniesionych przez Prezesa UKE zarzutów odwołania.

W przedmiocie zarzutu czwartego Prezesa UKE i zarzutu drugiego Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczących naruszenia zasady proporcjonalności

42 Wnoszący odwołanie podnoszą, że wykładnia art. 19 akapity trzeciej i czwartej statutu Trybunału odmawiająca radcom prawnym zatrudnionym przez stronę na podstawie umowy o pracę prawa reprezentowania tej strony przed sądami Unii nie znajduje uzasadnienia w potrzebie ochrony wymiaru sprawiedliwości Unii Europejskiej czy też zapewnienia obsługi prawnej strony przez niezależnego radcę prawnego. Taka wykładnia narusza zatem ich zdaniem wynikającą z art. 5 ust. 4 TUE zasadę proporcjonalności.

43 Zdaniem wnoszących odwołanie istnieją mniej restrykcyjne środki materialne i formalne, które mogą prowadzić do osiągnięcia tego samego celu polegającego na zapewnieniu niezależności przedstawiciela strony w postępowaniu przed sądami Unii, bez konieczności wykluczania całej grupy zawodowej radców prawnych, zgodnie z prawem wykonujących zawód na podstawie umowy o pracę. Takie środki zostały wprowadzone w Polsce w drodze różnego rodzaju przepisów prawnych i zasad etyki rządzących wykonywaniem zawodu radcy prawnego.

44 W tym względzie stwierdzić należy, że w każdym razie z powyższego nie wynika, iż środki materialne i formalne, na które powołują się wnoszący odwołanie, umożliwiają zapewnienie niezależności adwokata czy radcy prawnego w takim stopniu, w jakim zapewniają brak istnienia stosunku pracy łączącego go z jego klientem.

45 Należy zatem oddalić jako bezzasadne czwarty zarzut odwołania Prezesa UKE oraz drugi zarzut odwołania Rzeczypospolitej Polskiej.

W przedmiocie zarzutu piątego Prezesa UKE i zarzutu trzeciego Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczących braku uzasadnienia zaskarżonego postanowienia

46 Wnoszący odwołanie przypominają utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym uzasadnienie orzeczenia musi przedstawiać jasno i jednoznacznie rozumowanie Sądu, umożliwiając w ten sposób zainteresowanym poznanie powodów, dla których dane środki zostały podjęte, i dostarczając Trybunałowi elementów wystarczających dla przeprowadzenia jego kontroli sądowej.

47 Wnoszący odwołanie są zdania, że w niniejszym wypadku Sąd nie odniósł się w wystarczającym stopniu do przedstawionych przez Prezesa UKE wyjaśnień dotyczących relacji pomiędzy nim a reprezentującymi go radcami prawnymi. Również argumenty odnoszące się do niezależności radców prawnych zostały przez Sąd całkowicie zignorowane w pkt 22 zaskarżonego postanowienia. Sąd nie mógł wydać zasadnie zaskarżonego postanowienia bez przeprowadzenia uprzedniej pogłębionej analizy przepisów krajowych regulujących wykonywanie zawodu radcy prawnego.

48 Należy w tym względzie przypomnieć, że obowiązek uzasadnienia nie przewiduje przedstawienia przez Sąd wyjaśnień odpowiadających w sposób wyczerpujący na każdy punkt rozumowania przedstawionego przez strony sporu oraz że uzasadnienie może zatem być dorozumiane, pod warunkiem że pozwala zainteresowanym na poznanie powodów, dla których Sąd nie przychylił się do ich argumentów, a Trybunał dysponuje wystarczającymi elementami dla sprawowania kontroli (wyrok z dnia 9 września 2008 r. w sprawach połączonych C-120/06 P i C-121/06 P FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz. s. I-6513, pkt 96 i przytoczone tam orzecznictwo).

49 Jak zaś zostało wskazane w pkt 35 niniejszego wyroku, Sąd w pkt 22 zaskarżonego postanowienia słusznie orzekł, że wykładni przepisów regulujących kwestię reprezentacji przed Sądem stron nieuprzywilejowanych należy dokonywać w miarę możliwości w sposób autonomiczny, bez powoływania się na prawo krajowe. Sąd nie był zatem w żaden sposób zobowiązany do przeprowadzania analizy szczególnej formy zatrudnienia radców prawnych w Polsce ani różnych stopni ich niezależności, ani też treści regulujących ich działalność przepisów prawa krajowego.

50 Należy zatem oddalić jako bezzasadne piąty zarzut odwołania Prezesa UKE oraz trzeci zarzut odwołania Rzeczypospolitej Polskiej.

51 Z powyższych uwag wynika, że żaden z zarzutów podniesionych przez wnoszących odwołanie w ich uzasadnieniu nie podlega uwzględnieniu, a zatem odwołania te należy w całości oddalić.

W przedmiocie kosztów

52 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu postępowania, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie kosztami postępowania wnoszących odwołanie, a ci sprawę przegrali, należy obciążyć ich kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołania zostają oddalone.

2) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Rzeczpospolita Polska zostają obciążeni kosztami postępowania.

Podpisy

* Język postępowania: polski.